

Styr på tallene

klokken og penge

Aflæs uret i ro, kend mønterne, og regn byttepenge med tiervennerne – hverdagens tal, helt uden tidspres

6 opgaveark

54 opgaver

Facit inkluderet

A4 · til print

Indhold

1. Hvad er klokken? – hele timer	8 opg.
2. Hvad er klokken? – halve timer	8 opg.
3. Klokkesprog – ord og tal	10 opg.
4. Kend mønterne – hvor mange kroner?	8 opg.
5. Byttepenge – tiervennerne i butikken	8 opg.
6. Penge – blandet	12 opg.

Facit — 6 sider bagerst

Klassetrin: bruges efter behov – uden klassetrin på arkene · Tempo: intet tidspres · Format: print
Fælles Mål (Geometri og måling · efter 3. klassetrin): Eleven kan beskrive længde, tid og vægt.

For institutioner

Kopiering fra denne hjemmeside må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen.

Forfatter: Laust Kehlet · Udgever: Black Spring ApS, CVR 45666220 · tavletid.dk

Gratis at hente og printe. Eleven skriver svarene i sit eget hæfte.

Til læreren

Formål og baggrund

Klokken og penge er dér, hvor det svære med tal mærkes uden for matematiktimen: i frikvarteret, ved bageren, når nogen spørger, hvad klokken er. Hæftet tager de to områder i ro: uret aflæses med den lille viser først – hele timer, så halve, ingen minutregning – og byttepenge er tiervennerne i arbejdstøj: koster det 7 kr., og du betaler 10, mangler der 3 op til tiere. Hæftet bygger på NCUM's anbefalinger til elever i matematikvanskeligheder – NCUM understreger selv, at forskningsgrundlaget er begrænset, så hæftet lover ingen mirakler. Der står bevidst intet klassetrin på arkene; tiervennerne fra seriens to første hæfter bærer byttepengene her.

Sådan bruger du hæftet i en indsats

Brug hæftet i korte, faste bidder: 10-15 minutter ad gangen, ét ark ad gangen – det er en indsats, ikke en prøve. Læg det virkelige ved siden af: et papur med visere, der kan drejes, og rigtige mønter eller legepenge. Eleven siger svaret højt, før det skrives. Leg butik med ark 5: eleven er ekspedient, du køber – byttepengene siges højt over disken. Ros fremgang, aldrig tempo; belønningsskemaet fra «Struktur og overblik» passer til hæftet. Hæftet er ikke en test og erstatter ikke en screening – det er det, du kan give eleven i morgen.

Differentiering

Hvis det er svært: bliv på ark 1 og 4, og lad eleven stille papuret og lægge de rigtige mønter, før der svares – og tag kun de første fire opgaver pr. gang. Hvis det går let: gå til ark 6, og leg butik med priser, eleven selv finder på – den, der kan give byttepenge tilbage uden mønter i hånden, ejer stoffet.

Skrivemåde og facit

Klokkeslæt skrives med punktum i hæftet (7.30) – og begge svar godkendes, hvor facit skriver «7.30 (halv otte)»: tallet eller ordene. Beløb skrives med kr. (12 kr.). Eleven skriver opgavens nummer og svaret i sit eget hæfte, og der er ingen tid på noget ark – I bestemmer selv tempoet.

Fælles Mål

Geometri og måling · efter 3. klassetrin. Kompetencemål: Eleven kan anvende geometriske begreber og måle. Færdighedsmål: Eleven kan beskrive længde, tid og vægt. Pengearkene: Tal og algebra · efter 3. klassetrin – Eleven kan udvikle metoder til addition og subtraktion med naturlige tal. Anbefalet talområde svarer til indskolingen – men hæftet er skrevet uden klassetrin og bruges dér, hvor eleven er.

Om materialet

Vi er ikke læger, og vi diagnosticerer ikke – vi bygger pædagogisk læringsmateriale baseret på anerkendte internationale principper. Hæftet bygger på NCUM's anbefalinger til elever i matematikvanskeligheder (matematikdidaktik.dk): visuelle repræsentationer før symboler, elevens egen verbalisering og ro om tempoet. Materialet er ikke en test og erstatter ikke en screening. Eleven skriver alle svar i sit eget hæfte – aldrig på arket – og sætter opgavens nummer foran hvert svar, så ark og hæfte kan følges ad. Så kan arket bruges igen, år efter år, og skolens kopiaftale med Tekst & Node dækker kopieringen. Facit ligger bagerst og kan udelades ved print.

1. Hvad er klokken? – hele timer

Den lille viser siger, hvad klokken er – den store står på 12, når timen er hel. Sig klokkeslættet højt, og skriv det i dit hæfte – med tal (7.00) eller med ord (klokken syv).

● ○ ○ ○ ○ ○ Ark 1 af 6

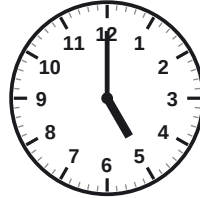
1.

2.

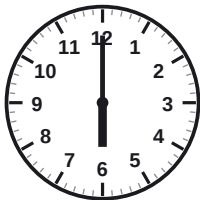
3.

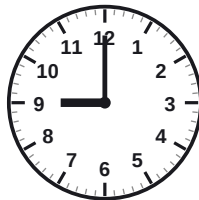
4.

5.

6.

7.

8.

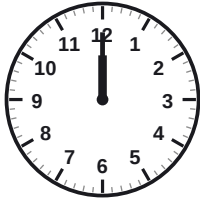

2. Hvad er klokken? – halve timer

Halv otte er 7.30: den store viser på 6, den lille midt mellem 7 og 8. Sig det højt, og skriv det i dit hæfte.

●●○○○○ Ark 2 af 6

1.

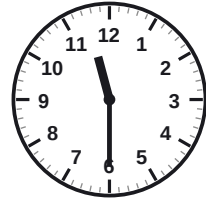
2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

3. Klokkesprog – ord og tal

«7.30» og «halv otte» er det samme klokkeslæt – sig det på begge måder, før du skriver. Svar i dit hæfte.

● ● ● ○ ○ ○ Ark 3 af 6

1. klokken tolv = ?
2. 2.00 = ?
3. klokken tre = ?
4. 3.30 = ?
5. halv elleve = ?
6. klokken ni = ?
7. 1.00 = ?
8. klokken et = ?
9. 8.30 = ?
10. halv fem = ?

4. Kend mønterne – hvor mange kroner?

Sig hver mønts navn, og læg sammen – begynd med den største. Skriv beløbet i dit hæfte, fx «12 kr.». Har du rigtige mønter, så læg dem foran dig først.

● ● ● ● ○ ○ Ark 4 af 6

1.

$$\text{10} + \text{2} = ? \text{ kr.}$$

2.

$$\text{5} + \text{1} = ? \text{ kr.}$$

3.

$$\text{10} + \text{10} + \text{5} = ? \text{ kr.}$$

4.

$$\text{20} + \text{2} = ? \text{ kr.}$$

5.

$$\text{10} + \text{5} + \text{2} = ? \text{ kr.}$$

6.

$$\text{20} + \text{10} + \text{1} = ? \text{ kr.}$$

7.

$$\text{5} + \text{2} + \text{1} = ? \text{ kr.}$$

8.

$$\text{20} + \text{20} + \text{10} = ? \text{ kr.}$$

5. Byttepenge – tiervennerne i butikken

Tænk på tiervennerne: koster det 7 kr., og du betaler 10 kr., mangler der 3 op til tieren. Sig det højt, og svar i dit hæfte.

● ● ● ● ● ○ Ark 5 af 6

1. En bolle koster 7 kr. Du betaler med en 10-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?
2. Et æble koster 4 kr. Du betaler med en 10-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?
3. En is koster 12 kr. Du betaler med en 20-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?
4. En saftvand koster 8 kr. Du betaler med en 10-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?
5. Et viskelæder koster 5 kr. Du betaler med en 10-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?
6. En tegneserie koster 15 kr. Du betaler med en 20-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?
7. En banan koster 3 kr. Du betaler med en 10-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?
8. En muffin koster 16 kr. Du betaler med en 20-krone. Hvor mange kroner får du tilbage?

6. Penge – blandet

Læg de store mønter sammen først. Sig beløbet højt, og svar i dit hæfte.

● ● ● ● ● ● Ark 6 af 6

1. 20 kr. + 5 kr.
2. 2 kr. + 5 kr. + 2 kr.
3. 10 kr. + 5 kr.
4. 20 kr. + 2 kr. + 5 kr.
5. 5 kr. + 1 kr.
6. 5 kr. + 1 kr. + 20 kr.
7. 2 kr. + 5 kr.
8. 5 kr. + 1 kr. + 10 kr.
9. 10 kr. + 10 kr.
10. 10 kr. + 5 kr. + 2 kr.
11. 5 kr. + 10 kr.
12. 20 kr. + 1 kr. + 2 kr.

Facit — Hvad er klokken? – hele timer

Facitliste — til retning

1. 1.00 (klokken et)	5. 6.00 (klokken seks)
2. 11.00 (klokken elleve)	6. 9.00 (klokken ni)
3. 5.00 (klokken fem)	7. 10.00 (klokken ti)
4. 8.00 (klokken otte)	8. 7.00 (klokken syv)

Facit — Hvad er klokken? – halve timer

Facitliste — til retning

1. 12.00 (klokken tolv)	5. 10.00 (klokken ti)
2. 6.30 (halv syv)	6. 1.00 (klokken et)
3. 7.00 (klokken syv)	7. 8.00 (klokken otte)
4. 11.30 (halv tolv)	8. 11.00 (klokken elleve)

Facit — Klokkesprog – ord og tal

Facitliste — til retning

1. klokken tolv = 12.00

2. 2.00 = klokken to

3. klokken tre = 3.00

4. 3.30 = halv fire

5. halv elleve = 10.30

6. klokken ni = 9.00

7. 1.00 = klokken et

8. klokken et = 1.00

9. 8.30 = halv ni

10. halv fem = 4.30

Facit — Kend mønsterne – hvor mange kroner?

Facitliste — til retning

1. 12 kr. ($10 + 2$)

2. 6 kr. ($5 + 1$)

3. 25 kr. ($10 + 10 + 5$)

4. 22 kr. ($20 + 2$)

5. 17 kr. ($10 + 5 + 2$)

6. 31 kr. ($20 + 10 + 1$)

7. 8 kr. ($5 + 2 + 1$)

8. 50 kr. ($20 + 20 + 10$)

Facit — Byttepenge – tiervennerne i butikken

Facitliste — til retning

1. $10 - 7 = 3$ kr.

2. $10 - 4 = 6$ kr.

3. $20 - 12 = 8$ kr.

4. $10 - 8 = 2$ kr.

5. $10 - 5 = 5$ kr.

6. $20 - 15 = 5$ kr.

7. $10 - 3 = 7$ kr.

8. $20 - 16 = 4$ kr.

Facit — Penge – blandet

Facitliste — til retning

1. $20 \text{ kr.} + 5 \text{ kr.} = 25 \text{ kr.}$

2. $2 \text{ kr.} + 5 \text{ kr.} + 2 \text{ kr.} = 9 \text{ kr.}$

3. $10 \text{ kr.} + 5 \text{ kr.} = 15 \text{ kr.}$

4. $20 \text{ kr.} + 2 \text{ kr.} + 5 \text{ kr.} = 27 \text{ kr.}$

5. $5 \text{ kr.} + 1 \text{ kr.} = 6 \text{ kr.}$

6. $5 \text{ kr.} + 1 \text{ kr.} + 20 \text{ kr.} = 26 \text{ kr.}$

7. $2 \text{ kr.} + 5 \text{ kr.} = 7 \text{ kr.}$

8. $5 \text{ kr.} + 1 \text{ kr.} + 10 \text{ kr.} = 16 \text{ kr.}$

9. $10 \text{ kr.} + 10 \text{ kr.} = 20 \text{ kr.}$

10. $10 \text{ kr.} + 5 \text{ kr.} + 2 \text{ kr.} = 17 \text{ kr.}$

11. $5 \text{ kr.} + 10 \text{ kr.} = 15 \text{ kr.}$

12. $20 \text{ kr.} + 1 \text{ kr.} + 2 \text{ kr.} = 23 \text{ kr.}$